

క్యాపిటల్ బడ్జెట్, రెవెన్యూ బడ్జెట్ మధ్య తేడాను గుర్తించండి. ఈ రెండు బడ్జెట్ల భాగాలను వివరించండి?

పరిచయం
 >> భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 112 ప్రకారం ఒక సంవత్సర కేంద్ర బడ్జెట్ను వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటనగా సూచిస్తారు. ఇది ఒక ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం అంచనా వేసిన వసూళ్లు, ఖర్చుల ప్రకటన.

బడ్జెట్ లక్ష్యాలు
 >> వనరుల పునఃకేటాయింపు
 >> ఆదాయం, సంపదలో అసమానతలను తగ్గించడం
 >> ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడటం
 >> ఆర్థిక స్థిరత్వం తీసుకురావడం
 >> పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజెస్ నిర్వహణ

ప్రభుత్వ బడ్జెట్ భాగాలు

క్యాపిటల్ బడ్జెట్

>> మూలధన రసీదులు, ఆస్తులు తగ్గడానికి లేదా ప్రభుత్వ బాధ్యతల మెరుగుదలకు దారితీసే రసీదులను సూచిస్తాయి.
 >> పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజెస్ షేర్ వంటి ఆస్తులను అమ్మడం ద్వారా సంపాదించిన డబ్బు
 >> రాష్ట్రాల రుణాలు లేదా రుణాల చెల్లింపు రూపంలో అందుకున్న డబ్బు మూలధన వ్యయం ఆస్తులను సృష్టించడానికి లేదా బాధ్యతలను తగ్గించడానికి ఉపయోగించబడుతుంది.
 >> రోడ్లు, ఆస్తుల వంటి ఆస్తులను సృష్టించడంపై ప్రభుత్వం చేసిన దీర్ఘకాలిక పెట్టుబడులు
 >> రాష్ట్రాలకు రుణాల రూపంలో లేదా దాని రుణాల చెల్లింపు రూపంలో ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డబ్బు
 >> ఇది ప్రకృతిలో పునరావృతం కానిది. ఇది సాధారణంగా చాలా కాలం పాటు ఒకేసారి చేసే ఖర్చు

రెవెన్యూ బడ్జెట్

>> ఇది రెవెన్యూ వ్యయం, రెవెన్యూ రసీదులను కలిగి ఉంటుంది.
 >> రెవెన్యూ రసీదులు ప్రభుత్వ ఆస్తులు, అప్పులపై ప్రత్యక్ష ప్రభావం చూపని రసీదులు.
 >> ఇది పన్ను (ఎక్సైజ్ సుంకం, ఆదాయపు పన్ను వంటివి), పన్నేతర మూలాల (డెవి డెంట్ ఆదాయం, లాభాలు, వడ్డీ రసీదుల వంటివి) ద్వారా ప్రభుత్వం సంపాదించిన డబ్బును కలిగి ఉంటుంది.
 >> ఆదాయ వ్యయం అంటే ప్రభుత్వం చేసే

ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల సంస్కరణ

ఖర్చు దాని ఆస్తులు లేదా అప్పులపై ప్రభావం చూపదు. ఉదా: ఇందులో జీతాలు, వడ్డీ చెల్లింపులు, పెన్షన్, పరిపాలనా ఖర్చులు ఉంటాయి.

>> ఇది ప్రకృతిలో పునరావృతమవుతుంది.
బాల కార్మికులు పాఠశాలకు వెళ్లే వారి హక్కును కోల్పోతారు, పేదరికం తరతరాల చక్రాలను బలపరుస్తుంది. వ్యాఖ్య?
పరిచయం
 >> బాల కార్మికులు వారి బాల్యాన్ని కోల్పోయే, సాధారణ పాఠశాలకు హాజరయ్యే వారి సామర్థ్యానికి ఆటంకం కలిగించే, మానసికంగా, శారీరకంగా, సామాజికంగా లేదా నైతికంగా ప్రమాదకరమైన, హానికరమైన ఏదైనా పనిలో పిల్లలను నియమించడాన్ని సూచిస్తుంది.
 >> 2011 భారత జనాభా లెక్కల ప్రకారం 5-14 సంవత్సరాల వయస్సులో దాదాపు 10.1 మిలియన్ల మంది పిల్లలు పని చేస్తున్నారు. కొవిడ్-19 మహమ్మారి వల్ల ఏర్పడిన ఆర్థిక సంక్షోభం కారణంగా ఈ సంఖ్య పెరగడం ఖాయం.
పేదరికం, విద్యపై బాల కార్మికుల ప్రభావం
 >> కారణం, ప్రభావ సంబంధం: బాల కార్మికులు, డోపిడీ అనేది పేదరికం, వారిని

లేదా యాచకులుగా పని చేయాల్సి వస్తుంది. సాయుధ సమాహారాల్లో నియమించబడవచ్చు.

- >> పంచాయతీ పాత్ర: దేశంలో దాదాపు 80 శాతం బాల కార్మికులు గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి ఉద్భవిస్తున్నందున బాల కార్మికులను తగ్గించడంలో పంచాయతీ ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తుంది.
- >> సమీకృత విధానం: బాలల రక్షణ వ్యవస్థలను బలోపేతం చేయడంతోపాటు పేదరికం, అసమానతలను ఏకకాలంలో పరిష్కరించే సమీకృత విధానాల ద్వారా బాల కార్మికులను తగ్గించవచ్చు. విద్యకు ప్రాప్యత, నాణ్యతను మెరుగుపరచడం, పిల్లల హక్కులను గౌరవించడం కోసం ప్రజల మద్దతును సమీకరించడం ద్వారా ఇది చేయవచ్చు.
- >> పిల్లలను యాక్టివ్ స్టేక్ హోల్డర్గా పరిగణించడం: పిల్లల రక్షణలో పిల్లలు కీలక పాత్ర దారులు, వారు తమ ప్రయోగాన్ని ఎలా గ్రహిస్తారు, ప్రభుత్వం ఇతర వాటాదారుల నుంచి వారు ఏమి అభిప్రాయపడారనే దాని గురించి విలువైన అంతర్దృష్టిలను అందించగలరు.

ముగింపు

- >> బాల కార్మికులు, డోపిడీ నిరంతరం కొనసాగింపు జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలకు ముప్పును కలిగిస్తుంది. విద్యను తిరస్కరించడం, శారీరక, మానసిక ఆరోగ్యాన్ని అణగారినట్లు చేయడం వంటి పిల్లలపై తీవ్రమైన ప్రతికూల స్వల్ప, దీర్ఘకాలిక పరిణామాలను కలిగిస్తుంది.

పారిశుభ్య పనులు నిరోధక ప్రభావాన్ని, కాలియం నియంత్రణ, నిర్వహణ గురించి పౌరులకు అవగాహన కలిగిస్తాయి. చర్చించండి?

పరిచయం

- >> పారిశుభ్య లేదా పర్యావరణ పన్నుల లక్ష్యం, ప్రయోజనం హానికరమైన పదార్థాలను లేదా కార్యకలాపాల వినియోగం లేదా వనరు క్షీణత పరిధిని, మొత్తాన్ని తగ్గించడం.
 >> పర్యావరణ పన్ను సంస్కరణలు సాధారణంగా మూడు పరిపూరకరమైన కార్యకలాపాలను కలిగి ఉంటాయి. పర్యావరణంపై

హానికరమైన ప్రభావాన్ని చూపే ప్రస్తుత సబ్సిడీలు, పన్నులను తొలగించడం. పర్యావరణ అనుకూల పద్ధతిలో ఇప్పటికే ఉన్న పన్నులను పునర్వ్యవస్థీకరించడం. కొత్త పర్యావరణ పన్నులను ప్రారంభించడం.

గ్రీన్ ట్యాక్స్ ప్రయోజనాలు

- >> పర్యావరణం ప్రజా ప్రయోజనంగా ప్రచారం చేయడంలో గ్రీన్ ట్యాక్స్ సాయపడుతుంది.
- >> అన్ని ప్రజా వస్తువులపై ఈ ప్రజా ప్రయోజనానికి పైనాన్సింగ్ కూడా పర్యావరణ పన్నులతో సహా పన్నుల సాధారణ పూల్ నుంచి ఉండాలి.
- >> పర్యావరణ పరిరక్షణ: ఇది కాలియం పెన్షన్లు, అవుట్పుట్ల సంబంధిత వ్యయాలను పెంచడం ద్వారా తగిన పర్యావరణ నిర్ణయాలను ప్రేరేపించగలదు. తద్వారా కాలియం చర్య ప్రతికూల బాహ్యతలను సరిదిద్దవచ్చు.
- >> ఆర్థిక ప్రయోజనాలు: ఇతర వనరుల ద్వారా ఆదాయాన్ని పెంచుకోవడం కష్టంగా లేదా భారంగా ఉన్నప్పుడు ప్రాథమిక ప్రజా సేవలకు ఆర్థిక సాయం చేయడానికి పర్యావరణ పన్ను సంస్కరణలు ఆదాయాన్ని సమీకరించగలవు.
- >> ఎక్స్ట్రా-లిటిల్ మూల్యాంకనం: పర్యావరణ పన్ను రేటు అనేది వస్తువులు, సేవల ఉత్పత్తి, వినియోగం లేదా పారవేయడం వంటి ప్రతికూల బాహ్యతలను సమీకరించగలవు. ప్రస్తుతం ఉన్నట్లు ఉపాంత సామాజిక వ్యయానికి సమానంగా ఉండాలి.

ప్రకాశ్ పవర్ విల్ హైదరాబాద్

దీనికి శాస్త్రీయ అంచనాల ఆధారంగా పర్యావరణానికి జరిగిన నష్టాన్ని అంచనా వేయాలి.
 >> **మెరుగైన అక్షయం:** దేశంలో పర్యావరణ పన్నులు మూడు ప్రధాన ప్రాంతాలను లక్ష్యంగా చేసుకోవచ్చు. ఇంధన సామర్థ్యం, జీవీఎస్ ఆధారిత రద్దీ చార్జీల పట్ల పూర్తిగా దృష్టి సారించిన రవాణా రంగంలో వాహనాలపై భేదాత్మక పన్ను, ఇంధన ఉత్పత్తికి ఫీడ్ చేసే ఇంధనాలపై పన్ను విధించడం ద్వారా ఇంధన రంగంలో వ్యర్థాల ఉత్పత్తి, సహజ వనరుల వినియోగం.
 >> పర్యావరణ ఆర్థిక సంస్కరణలు: మద్రాస్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ తన అధ్యయనాల్లో హైలైట్ చేసిన పన్నులు, సేవా పన్ను ప్రేమ్ పర్కలో పర్యావరణ పన్నులను ఏకీకృతం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

తగ్గించడంతో పాటు పర్యావరణ నష్టాన్ని తగ్గించడానికి మార్గాలను కనుగొనడానికి ప్రభుత్వాల్పై ఒత్తిడిని పెంచుతున్నాయి. ఈ సందర్భంలో పర్యావరణ పన్ను అనేది పర్యావరణాన్ని కలుపితం చేసే పదార్థాలపై పన్నులను అమలు చేయడానికి లేదా ప్రవేశపెట్టడానికి ఒక కొత్త ఆలోచన, అంతిమ లక్ష్యం కాలుష్యాన్ని గణనీయంగా తగ్గించడం.

ప్రైవేటీకరణ కంటే మెరుగైన పరిష్కారం ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులకు తమను తాము సంస్కరించుకోవడానికి, రాజకీయ జోక్యం లేకుండా పని చేయడానికి స్వయం ప్రతిపత్తిని కల్పించడం గురించి వివరించండి?

పరిచయం
 >> ఇటీవల సంవత్సరాల్లో భారతీయ బ్యాంకింగ్ రంగం అనేక ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులు స్వామీలకు గురయ్యాయి. అధిక నిరర్థక ఆస్తుల కారణంగా భారీ నష్టా

లను ఎదుర్కొంది. ఇది ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల ప్రైవేటీకరణపై చర్చకు దారితీసింది. దీనికి సంబంధించి చాలా లాభాలు, నష్టాలు ఉన్నాయి.
 >> ఎక్కువ మొత్తంలో ఎన్పీఎలు: బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ నిరర్థక ఆస్తులతో (ఎన్పీఎ) అధిక భారం పడుతుంది. వీటిలో ఎక్కువ భాగం ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల్లోనే ఉన్నాయి.
 >> ద్వంద్వ నియంత్రణ సమస్య: పీఎస్ బీలను ఆర్టిబీఐ, ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ద్వంద్వంగా నియంత్రిస్తాయి. దీని కారణంగా ప్రైవేట్ రంగ బ్యాంకులపై ఉన్న అన్ని అధికారాలు పీఎస్ బీలపై ఆర్టిబీఐకి లేవు.
 >> రాజకీయ జోక్యం: బోర్డు నియామకాల్లో ప్రభుత్వానికి ఇప్పటికీ ప్రధానమైన అభిప్రాయం ఉంది. ఇది రాజకీయాకరణ, బ్యాంకుల సాధారణ పనితీరులో జోక్యం సమస్యను సృష్టిస్తుంది.
 >> లాభాలు హరించడం: ప్రైవేట్ బ్యాంకులు

లాభాపేక్షతో నడిచేవి. పీఎస్ బీల వ్యాపారం వ్యవసాయ రుణాల మాఫీ మొదలైన ప్రభుత్వ పథకాల వల్ల దెబ్బతింటుంది.
బ్యాంకుల ప్రైవేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా వాదనలు
 >> బ్యాంకింగ్ డెమోక్రటిజేషన్: దేశంలోని బ్యాంకులను మొదటిసారి 1969లో జాతీయం చేశారు. దీనికి ముందు వారు తమ నిధుల్లో 67 శాతం పరిశ్రమలకు రుణంగా ఇచ్చేవారు. వ్యవసాయానికి ఇవ్వలేదు.
 >> బ్యాంకులను జాతీయం చేయడం వల్ల ప్రజల బ్యాంకింగ్ సేవల ప్రజాస్వామ్యీకరణకు దోహదపడింది.
 >> సాంఘిక సంక్షేమాన్ని అణగారినట్లు: ప్రభుత్వ బ్యాంకులు దేశంలోని లాభాపేక్ష లేని గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో లేదా పెద్దగా డిమాండ్ జట్టు పొందడం లేదా డబ్బు సంపాదించే అవకాశం తక్కువగా ఉన్న పేద ప్రాంతాల్లో కూడా శాఖలు, ఏటీఎంలు, బ్యాంకింగ్ సౌకర్యాలు మొదలైనవాటిని తెరుస్తాయి.
 >> ప్రైవేట్ బ్యాంకులు అలా చేయడానికి

మొగ్గు చూపడం, వారు ఇలాంటి సౌకర్యాలను ఎక్కువగా మోగిస్తే లేదా పట్టణ ప్రాంతాల్లో తెరచడానికి ఇష్టపడతారు.
 >> అంతర్జాతీయ పూర్వదర్శనం: చాలా తూర్పు ఆసియా విజయగాధలు ప్రభుత్వాలతో సమర్థవంతంగా నియంత్రించబడే ఆర్థిక వ్యవస్థలతో ఆధారమయ్యాయి.
 >> బ్యాంకింగ్ ఎక్కువగా ప్రైవేట్ రంగం చేతుల్లో ఉన్న చోట, వాటిని దివాలా నుంచి రక్షించాల్సి వచ్చింది.

ముగింపు

- >> ప్రైవేట్ రంగ బ్యాంకులు పీఎస్ బీల కంటే మెరుగైన బ్యాంకింగ్ షిఫ్టును కలిగి ఉన్నప్పటికీ, ప్రైవేటీకరణ మాత్రమే రంగం ఎదుర్కొంటున్న అన్ని సమస్యలను పరిష్కరించడం సరిగ్గా ఉండదు. ప్రైవేటీకరణ కంటే మెరుగైన పరిష్కారం పీఎస్ బీలకు తమను తాము సంస్కరించుకోవడానికి, రాజకీయ జోక్యం లేకుండా పని చేయడానికి స్వయం ప్రతిపత్తిని ఇవ్వడం.